

Pozivamo vas na predavanje "Pristup osobama sa disleksijom" logoped. Željka Butorac u organizaciji Udruga Medikus dana 25.11. (poned) u 19h u MZ Medveščak/Kazalište Mala scena. Na predavanju će logoped Ž. Butorac predstaviti simptome poremećaja disleksije i metode savladavanja poteškoća uzrokovanih disleksijom poput čitanja i pisanja. HLK dodjeljuje bodove aktivnim slušateljima. Ulaz slobodan!

Što je disleksija?

Disleksija je pojam kojim se opisuje poremećaj čitanja. Riječ je o jednom od specifičnih poremećaja učenja. On je uzrokovan oštećenjem središnjeg živčanog sustava, a očituje se u brkanju, izostavljanju i nadodavanju slova pri čitanju. Osobe koje su disleksične često imaju problema s čitanjem i pisanjem. Disleksija je cjeloživotno stanje koje onima koji ga imaju otežava čitanje. To je ujedno i najčešća poteškoća u učenju, iako nije poznato koliki je postotak djece ima. Neki stručnjaci vjeruju da je riječ o brojkama između 5 i 10%. Drugi pak tvrde da čak 17% ljudi pokazuje znakove problema s čitanjem. Jedan od razloga za takav raspon je činjenica da stručnjaci različito definiraju disleksiju. Opće prihvaćeno je da se radi o problemu s preciznošću pri čitanju. Djeci s disleksijom je teško odgovoriti na pitanja o tekstu koji su pročitali. Ali, ako im se tekst pročita, nemaju poteškoća s razumijevanjem. Ljudi često misle da je disleksija vizualno pitanje i da je način na koji djeca pišu ili čitaju slova povezan s tim kako ih ona vide. Važno je znati da disleksija nije problem s vidom. Isto tako, na umu treba imati da ona sa sobom često povlači i poteškoće s drugim aspektima učenja.

Poteškoće disleksije

To su problemi s:

- čitanjem s razumijevanjem,

- pozornošću i hiperaktivnošću (ADHD),

- pravopisom,

- pisanjem (disgrafija) i

- računanjem (diskalkulija).

Također, iako utječe na učenje, disleksija nije problem inteligencije. Djeca-disleksičari jednako su pametna kao i njihovi vršnjaci. Mnogi su slavni glumci, glazbenici, poduzetnici i političari unatoč disleksiji ostvarili uspješne karijere. Znakovi i simptomi disleksije Disleksija ne pogađa sve oboljele u jednakoj mjeri. Zbog toga se simptomi mogu razlikovati od djeteta do djeteta. Općenito se radi o problemima s preciznošću i tečnošću pri čitanju, ali mogu se pojaviti poteškoće s računanjem i pisanjem.

Ključni znak je problem s dekodiranjem riječi. To je sposobnost sparivanja slova sa zvukovima, odnosno glasovima, koja nam pomaže da čitamo i razumijemo riječi. Jedan od razloga zašto djeca imaju poteškoća s dekodiranjem je da se često bore s osnovnom jezičnom vještinom koju zovemo fonemska svjesnost. Riječ je o sposobnost prepoznavanja i razlikovanja pojedinih zvukova u riječima. Problemi s ovom vještinom mogu se pojaviti i prije škole. No kod neke djece se disleksija manifestira kasnije, kada na red dođu složenije discipline. Potencijalni znak disleksije je kada dijete izbjegava čitanje naglas.

Navodimo nekoliko primjera znakova i simptoma disleksije:

- predškolsko razdoblje: problem s prepoznavanjem rime, s neizgovaranjem početnog glasa riječi, s učenjem novih riječi, s prepoznavanjem i sparivanjem slova i glasova;

- osnovna škola: problem kombiniranja zvukova kako bi se stvorila riječ, neprepoznavanje najčešćih riječi, zaboravljanje novo-naučenih riječi, problem s matematičkim zadacima s riječima, brojne pogreške u pravopisu, često ponovno čitanje rečenica i ulomaka, čitanje na razini nižoj od one na kojoj se izražava;

- srednja škola: ispuštanje manjih riječi pri čitanju naglas, čitanje na razini nižoj od očekivane, preferiranje pitanja s višestrukim izborom odgovora.

Disleksija ne utječe samo na učenje. Ona može utjecati i na svakodnevne vještine i aktivnosti, a među njima su i socijalna interakcija, pamćenje i nošenje sa stresom.

Testovi za disleksiju

Znanstvenici još uvijek ne znaju što uzrokuje disleksiju, ali znaju da mozak i genetsko nasljeđe imaju veliku ulogu u tome. Postoje četiri vrste testa kada su u pitanju procjena i dijagnoza disleksije:

- testovi koji procjenjuju fonološku i fonemsku svjesnost;

- testovi koji ocjenjuju sposobnost dekodiranja riječi;

- testovi koji provjeravaju točnost i tečnost pri čitanju;

- testovi automatskog prepoznavanja riječi.

Testovi koji ocjenjuju sposobnost dekodiranja riječi

Na ovim testovima dijete naglas čita stvarne i lažne, pseudo-riječi. Lažne riječi izgledaju kao stvarne, ali nemaju smisla. Nakon što se procijeni razlikovanje pravih od lažnih riječi provjerava se primjena pravila za sparivanje glasovnih jedinica s njihovim slovima kako bi se oblikovale riječi. Testovi koji provjeravaju točnost pri čitanju. Ova vrsta testa mjeri koliko točno i tečno dijete može pročitati ulomak teksta i razumjeti pročitano. To je važno zbog toga što djeca, umjesto da čitaju riječi izolirano, čitaju riječi u kontekstu vezanog teksta. Tako se procjenjuje njihova sposobnost čitanja u "pravom svijetu". Ponekad nas djeca mogu zavarati i uvjeriti da čitaju na razini primjerenoj njihovoj dobi. No ponekad su školski tekstovi popraćeni slikama koje mogu pomoći djeci da shvate koje su ključne riječi i značenje pročitano teksta. U svakodnevici su takvi tekstovi riječi.

Testovi automatskog prepoznavanja riječi

Ovim testovima mjeri se koliko brzo i lako dijete može prepoznati i imenovati uobičajena slova, brojeve, predmete i boje. Ova vještina je povezana s tečnošću u čitanju. Ako se dijete može brzo i lako prisjetiti važnih fonoloških informacija, puno je manja vjerojatnost da ima problema s disleksijom. Za vrijeme testa ispitivač djetetu pokazuje kartice s različitim slovima, brojevima ili slikama predmeta. Dijete imenuje stavke jednu za drugom, počevši od gornjeg lijevog stupca za redom, što je brže moguće. Procjenitelj bilježi koliko mu je vremena potrebno i jesu li odgovori točni. Mlađoj djeci obično se pokazuju samo predmeti i boje.

Liječenje disleksije

Za disleksiju ne postoji lijek. Ona prati ljude cijeli život unatoč tome što mnogi oboljeli nauče funkcionalno čitati. Ipak, velik dio djece nikad ne dosegne odgovarajući stupanj pismenosti. Liječenje se sastoji od obrazovnih zahvata, uključujući neposredno i posredno učenje prepoznavanja i razlikovanja riječi i simbola. Neposredno podučavanje uključuje učenje specifičnih fonetskih umijeća izvan konteksta teksta. Posredno podučavanje uključuje

uključivanje fonoloških umijeća u proces čitanja. Čitanje se može podučavati polazeći od skupine zvukova, preko riječi do rečenica.

Učenje čitanja sastoji se od poučavanja djece da:

- stapaju zvukove kako bi oblikovali riječi,

- segmentiraju riječi kako bi oblikovali druge riječi,

- otkrivaju smještaj zvukova, odnosno glasova u riječima.

Pritom se često koristi računalo. Učinak drugih oblika liječenja, kao što su optometrijske vježbe, vježbe percepcije i sluha te farmakoterapija, nije dokazan pa se oni niti ne preporučuju.

Savjeti za bolju organizaciju i učenje:

1. Kako efikasno učiti u deset koraka?

2. Uspješno učenje -10 korisnih savjeta

3. Samoregulirano učenje – karakteristike, faze i strategije samoregulacije

- 4.Kako lakše učiti? – upoznajte *Pomodoro* metodu

5. Motivacija za učenje – kako učiti?

HPK.hr

VEZANI SADRŽAJI

{loadposition related}